

Kunsthall Rotterdam

Kunsthall Rotterdam
Foto: Jeroen Musch

‘Palais des festivals’ met ruimte voor reuring

De Kunsthall Rotterdam is een van de toonaangevende culturele instellingen in Nederland. Gelegen in het Museumpark werd het in 1992 ontworpen door de beroemde architect Rem Koolhaas en onlangs verbouwd. De kunsthall heeft geen vaste collectie maar presenteert jaarlijks een gevarieerd programma van circa 25 tentoonstellingen. Omdat er altijd meerdere tentoonstellingen tegelijk te bezichtigen zijn, biedt de Kunsthall een avontuurlijke reis door verschillende werelddelen en kunststromingen. Cultuur voor een breed publiek, van moderne meesters en hedendaagse kunst tot vergeten culturen, fotografie, mode en design.

In haar bijna vijftientigjarige bestaan heeft de Kunsthall een geheel eigen positie weten te veroveren binnen het Nederlandse aanbod van kunst en cultuur. Om te beginnen is de Kunsthall geen museum maar een tentoonstellingsgebouw zonder eigen collectie. In plaats daarvan organiseert de Kunsthall wisselende tentoonstellingen. Door de grote oppervlakte – de Kunsthall heeft zeven verschillende hallen, is het mogelijk vijf tot zeven tentoonstellingen tegelijk te laten plaatsvinden. Dat resulteert in ongeveer 25 verschillende exposities per jaar op het gebied van kunst en cultuur in de meest brede zin van het woord en met een breed scala aan onderwerpen.

Breed aanbod van cultuur

Zo zijn er in het verleden tentoonstellingen geweest over kunst uit Noord-Korea, over surrealistische en luministische schilderijen en zijn er verschillende retrospectieven gewijd aan bijvoorbeeld M.C. Escher, Isaac Israëls, Leonardo Da Vinci en Alberto Giacometti. Maar er waren ook fototentoonstellingen over frietkotten, Japanse treinfotografie, Feyenoord en de Playboy

Kunsthall Rotterdam, cafe
Foto: Jeroen Musch

in Nederland. De tentoonstelling 'The Fashion World of Jean Paul Gaultier' wist in het voorjaar van 2013 ruim 170 duizend bezoekers te trekken en werd de best bezochte tentoonstelling uit de geschiedenis van de Kunsthal van de afgelopen tien jaar. Een dieptepunt waarmee de Kunsthal de internationale pers wist te halen, was de grote kunstroof die er plaatsvond in 2012, waarbij zeven kunstwerken werden gestolen. De werken van Pablo Picasso, Henri Matisse, Claude Monet (2x), Paul Gauguin, Lucian Freud en Jacob Meijer de Haan hadden een waarde van 18 miljoen euro. De schilderijen kwamen uit een privécollectie van de Triton Foundation, die de werken in bruikleen hadden gegeven voor een speciale tentoonstelling van deze collectie. De Roemeense verdachten werden onlangs tot zeven jaar gevangenschap veroordeeld. De werken werden nooit teruggevonden.

Rotterdamse mentaliteit

Emily Ansenk zwaait sinds 2008 als directeur de scepter over de Kunsthal. Zij volgde Wim Pijbes op, tegenwoordig hoofddirecteur van het Rijksmuseum. Ansenk (1970) had voor haar komst naar Rotterdam al een stevige loopbaan achter de rug. Als vers afgestuurde kunsthistorica kreeg ze de kans om oud DSB-bank oprichter Dirk Scheringa en diens echtgenote te adviseren bij hun eerste schreden op het pad van het bijeenbrengen van een kunstcollectie. Mede onder Ansenks bezieling groeide de privécollectie van particulier museum uit tot een publiektoegankelijke openbare collectie, gespecialiseerd in internationaal realisme. Ze ontwikkelde een nieuw museumconcept voor de collectie die onder haar leiding enorm groeide en gaf invulling aan het tentoonstellingsprogramma. Tijdens de bouw van een speciaal ontwikkeld nieuw gebouw onder de naam 'Scheringa Museum voor Realisme', benaderde Wim Pijbes haar met de vraag of ze wilde solliciteren als zijn opvolger. Geen eigen collectie, meerdere inkomstenbronnen in plaats van één hoofdsponsor, en de Rotterdamse mentaliteit van aanpakken, past haar. "Ik vind de Kunsthal altijd heel dynamisch, breed en gedurfd", aldus Ansenk. "Ze hebben lef met programmeren. Ze denken in kansen. De woorden 'kan niet' kennen ze niet." Ansenk start als nieuwe directeur. In 2010 zou Scheringa's nieuwe museum worden geopend. Zover kwam het echter niet door het faillissement van zijn imperium.

"Ik vind de Kunsthal altijd heel dynamisch, breed en gedurfd"

Scheveningen Holland, 1959 Affiche, offset. Collectie Atlas Van Stolk, Rotterdam.

Jean Paul Gaultier
Foto: Fred Ernst

"The Fashion World of Jean Paul Gaultier' wist in het voorjaar van 2013 ruim 170 duizend bezoekers te trekken"

Directeur Emily Ansenk
Foto: Vincent Mentzel

Publiek centraal

Zowel de eerste directeur van de Kunsthal, Wim van Krimpen, als zijn opvolger Wim Pijbes, staan in museumland bekend als 'straatvechters', wars van bureaucratie, de bezoeker staat centraal. Ook Ansenk werkt vanuit die traditie. "Wij positioneren ons als kunst en als hal en zijn geen instelling die alleen schilderijen en beelden laat zien", zei ze daarover. "Daardoor zijn we in staat om andersoortige dingen te doen. Kunst heeft een eigen intrinsieke waarde en dat wil je tonen aan het publiek. Wij zijn niet de hoeders van het culturele erfgoed, maar bieden daar wel een podium aan. De Kunsthal mag kunst best binnenste buiten laten zien, in een andere context presenteren, of in dialoog laten gaan met ander werk. Ik wil tentoonstellingen maken die aansluiten bij bepaalde thema's in de huidige samenleving." Zo presenteert de Kunsthal tot en met 8 maart de historische tentoonstelling 'Tweehonderd jaar Koninkrijk der Nederlanden. Atlas Van Stolk'. Honderden prenten, tekeningen, foto's, kaarten, cartoons en affiches uit de Rotterdamse Atlas Van Stolk - atlas is het Oudnederlandse woord voor collectie - tonen het leven van de Nederlander gedurende twee eeuwen koninkrijk en laten zien hoe Nederlanders door de jaren heen naar zichzelf kijken. De tentoonstelling maakt onderdeel uit van de viering van tweehonderd jaar Koninkrijk der Nederlanden.

Kaasmeisje, 1993
Affiche Sebastian Krüger, offset.
Collectie Atlas Van Stolk, Rotterdam.

Priester Antoine Bodar, 2004
Reclameaffiche, uitgave Nederlands
Dagblad, offset.
Collectie Atlas Van Stolk, Rotterdam.

A. Afzelli met Certificaat Inburgering
Oudkomers, 2006.
Foto Jan Lankveld.
Collectie Atlas Van Stolk, Rotterdam.

Cornelis van Stolk, 1909
Foto J. van der Rijk, Rotterdam
Collectie Atlas Van Stolk, Rotterdam.

Plek voor nieuw talent

En tot 8 februari kunnen bezoekers terecht voor de blockbuster 'Designing 007: Fifty Years of Bond Style' over James Bond (zie kader). Ansenk: "De James Bondfilms hebben een enorme invloed uitgeoefend op kunst, muziek, mode, design, technologie en lifestyle. We hadden in die tijd eigenlijk een tentoonstelling gepland met werken van verzamelaars. Toen de Barbican Centre graag met ons wilde samenwerken om de Bond tentoonstelling die in Londen enorm goed heeft gedraaid hier te organiseren, was de keuze snel gemaakt." Maar ook op het gebied van het ontdekken en ondersteunen van nieuw of onderbelicht kunsttalent, speelt de Kunsthal een belangrijke rol. Sinds 2011 ontwikkelen ze presentaties onder de titel 'Kunsthal Light'. "Het is voor net afgestudeerde kunstenaars, maar ook voor de 'lost generation', kunstenaars die al een tijd bezig zijn, maar op de een of andere manier niet verder komen dan die ene galerie", aldus Ansenk. "Ik vind dat de Kunsthal dingen moet laten zien die nergens anders hangen." Hiervoor stelt de Kunsthal drie keer per jaar voor een periode van circa acht weken Hal 6 (een etalage langs de hellingbaan) beschikbaar aan een kunstenaar die de vrije hand krijgt om een 'site-specific work' te maken. De kunstenaars maken hun werk veelal ter plekke, zodat de ontwikkeling van het werk voor het publiek van buitenaf te volgen is.

Ron van der Ende: Het werkstuk op de werktafel in het atelier
in Heijplaat in 2003.

Designing 007: Fifty Years of Bond Style

"Bond, James Bond." Vanaf het moment dat Sean Connery deze beroemde naam uitspreekt aan het begin van Dr. No, heeft Agent 007 de wereld veroverd. De innemende geheim agent is niet enkel succesvol op het witte doek, maar staat sinds vijf decennia symbool voor het meest succesvolle merk in de filmgeschiedenis. De filmheld heeft een onuitwisbare invloed uitgeoefend op het gebied van kunst, muziek, mode, technologie, design en lifestyle.

De tentoonstelling Designing 007: Fifty Years of Bond Style, tot en met 8 februari in de Kunsthal Rotterdam te zien, presenteert de wereld van innovatie en actie, stijl en aantrekkingskracht van de meest bekende en favoriete geheim agent. Meer dan 500 gadgets, kostuums, iconische auto's, story boards, grafische ontwerpen en rekvisieten bieden samen met vele filmfragmenten een ongeëvenaarde multimediale beleving van vijftig jaar filmgeschiedenis van James Bond. De tentoonstelling is samengesteld met exclusief materiaal uit de archieven van EON Producties in opdracht van het Barbican Londen door gastcurator Bronwyn Cosgrave, Oscar-winnende kostuumontwerper Lindy Hemming en ontwerper Ab Rogers. In de eerste week van de tentoonstelling wisten al ruim 13.000 mensen de weg naar De Kunsthal te vinden.

Copyright - © 2002 Danjaq, LLC and
United Artists Corporation.

Ursula Andress
Copyright - © 1962 Danjaq, LLC and
United Artists Corporation.

Sean Connery leunt ontspannen tegen de bumper van zijn Aston
Martin DB5 tijdens het filmen van scènes op locatie voor Goldfinger
in de Zwitserse Alpen.

Copyright - © 1964 Danjaq, LLC and
United Artists Corporation.

Scaramanga's
Gouden Pistool

Copyright - © 1974 Danjaq, LLC and
United Artists Corporation.

Kunsthal Rotterdam, entreegebied
Foto: Jeroen Musch

“Dit is de Kunsthal zoals die door Rem Koolhaas bedoeld is, als ‘palais des festivals’, waar voortdurend reuring is.”

Kunsthal Rotterdam
Foto: Jeroen Musch

Kunsthal Rotterdam
Foto: Jeroen Musch

Markant gebouw

Wie het over de Kunsthal heeft, kan niet om het gebouw zelf heen. Toen de Rotterdamse gemeenteraad in 1987 de eerste plannen voor de Kunsthal formuleerde, ging het nog om een eenvoudige tentoonstellingshal, bestemd voor tentoonstellingen. Wim van Krimpen, toenmalig directeur, had gevraagd om een vooral functionele ruimte. Als architect werd Rem Koolhaas benaderd. Die ontwierp als avant-gardist een gebouw dat volslagen nieuw was in zijn ruimtelijk concept en structuur, functionaliteit en uitstraling. Schuine vloeren, ongewone materialen, glazen gevels en een openbare weg dwars door een kunstinstelling. Een architectonische ‘toverdoos’ met tal van mogelijkheden. Het ontwerp liet niemand onberoerd. Critici spraken van een ‘gebruikersonvriendelijk’ en ‘kil’ gebouw, kenners en liefhebbers spraken van ‘reeksen van ruimtelijke ervaringen op alle niveaus waarop je een gebouw maar kon ervaren’. Hoe dan ook: het gebouw betekende de doorbraak van Koolhaas en zette de Kunsthal internationaal op de kaart.

Verbouwing

Twintig jaar later waren slijtage, een torenhoge energierekening en beperkingen in de exploitatiemogelijkheden aanleiding voor een verbouwing van de Kunsthal. Dit gebeurde wederom onder leiding van OMA, het bureau van Koolhaas. Na een korte periode van bouwwerkzaamheden volgde in februari afgelopen jaar de heropening. Het gebouw, dat feitelijk één grote aaneenschakeling van ruimtes was, werd opgedeeld in verschillende compartimenten waardoor de Kunsthal beter kan sturen op klimaat, comfort en energiebeheersing. Het dak werd geïsoleerd en overall is dubbele beglazing aangebracht. Bovendien werd met in het achterhoofd

de recente kunstroof de beveiliging flink onder de loep genomen. “In die zin was de verbouwing, die we toch al zouden doen, een zegen”, vertelde Ansenk aan NRC. “Ik heb geen enkel signaal gekregen dat musea of verzamelaars ons geen bruiklenen meer willen geven. Maar om elke twijfel weg te nemen, heb ik het Rijksmuseum en het Van Gogh Museum, die de hoogste normen hanteren, betrokken bij het verbeteren van de beveiliging.”

Reuring

De verbouwde Kunsthal toont fris en nieuw. De nieuwe hoofdentree ligt nu aan het Museumplein. Dit nieuwe ontvangstgebied, waarin het café, de winkel en een educatieruimte zijn geïntegreerd, is door de ruime opzet publieksvriendelijk en laagdrempelig. Het auditorium is na de verbouwing apart te verhuren en in te zetten voor randprogrammering en aanvullende activiteiten voor een breed publiek. “We willen meer en nieuw publiek trekken” aldus Ansenk “En meer gaan doen met podiumkunsten. We willen bezoekers een beleving bieden en misschien ook wel dat ze anders gaan denken, dat ze een bepaalde cross-over meemaken. Dat is toch de bedoeling van kunst?” Na de verbouwing is het gebouw meer dan ooit geschikt voor poëzie, theater, muziek, circus, film, dans en beeldende kunst zonder elkaar in de weg te zitten. “Dit is de Kunsthal zoals die door Rem Koolhaas bedoeld is, als ‘palais des festivals’, waar voortdurend reuring is.”

Tekst: Jens de Jongh
Fotografie: Kunsthal Rotterdam

Kunsthal Rotterdam

Museumplein, Westzeedijk 341
3015 AA Rotterdam

Reguliere openingstijden:

Dinsdag t/m zaterdag: 10 - 17 uur,
zondag: 11 - 17 uur.

Contactgegevens:

Tel.: 010 - 44 00 301
Email: communicatie@kunsthal.nl